

Lausuntopyyntö osallisuustyöryhmän vammaispalvelulainsäädännön uudistusta koskevista ehdotuksista

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää erityisesti jakelussa mainittuja tahoja esittämään näkemyksensä osallisuustyöryhmän loppuraportista, jossa ehdotetaan vammaisten henkilöiden osallisuutta vahvistavia säännöksiä vammaispalveluja koskevaan lainsäädäntöön. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 13.12.2019 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida ja valmistella säännösehdotuksia vammaispalveluja koskevaan lainsäädäntöön. Työryhmän asettaminen vastasi yhteen eduskunnan lausumista, jotka annettiin ”Ei myytävänä” -kansalaisaloitteen pohjalta.

Työryhmän raportti julkaistiin 16.12.2020. Raporttia on tarkoitus hyödyntää jatkossa laadittaessa pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan sisältyvää vammaispalvelulainsäädännön kokonaisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä.

Osallisuustyöryhmän ehdotusten pohjana oli keväällä 2019 rauennut hallituksen esitys (HE 159/2018 vp). Työryhmä muokkasi hallituksen esitykseen sisältynyttä ehdotusta uuden vammaispalvelulain ensimmäisen luvun pykäliksi ja niiden perusteluiksi sekä ehdotusta asiakasprosessiin liittyviksi sosiaalihuoltolain muuttamista koskeviksi pykäliksi ja niiden perusteluiksi.

Vammaispalvelulainsäädännön kokonaisuudistuksen jatkovalmistelun kannalta on tärkeää saada tietoa eri toimijoiden näkemyksistä työryhmän pykäliin ja pykälien perusteluihin tekemistä muutosehdotuksista. Lausuntopyyntö koskee nimenomaan näitä säännösehdotuksia, ei palveluiden sisältöä.

Tavoitteet

Työryhmän tavoitteena oli vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta heitä koskevassa päätöksenteossa ja palvelujen järjestämisessä; selventää palvelujen järjestämistavan

valintaa koskevia oikeussuojakeinoja; parantaa palvelujen laatua ja vahvistaa oikeutta yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin sekä lisätä vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan osoitteessa lausuntopalvelu.fi. Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi. Lausunnossa tulee mainita diaarinumero VN/12528/2019. Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Kysymysten jälkeen on varattu tila lyhyille perusteluille tai muille huomioille. Toivomme muutosehdotusta pykälään tai pykälän perusteluihin, jos olette eri mieltä työryhmän ehdotuksesta.

Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi

Aikataulu

Lausuntoaika on 18.12.2020-15.2.2021. Vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot otetaan huomioon.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Lakimies Sirkka Sivula, puh. 02951 63007, s-posti etunimi.sukunimi@stm.fi
Neuvotteleva virkamies Anne-Mari Raassina, puh. 0295163405, s-posti etunimi.sukunimi@stm.fi

Linkit

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162676>

Jakelu:

Autismiliitto
Eduskunnan oikeusasiamiehen kansalia
Espoon kaupunki
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri Eksote
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eteva kuntayhtymä
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl (FDUV) rf.
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto
Hengityslaittepotilaat ry
Hyvinvointiala HALI ry
Ihmisoikeuskeskus
Invalidiliitto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Jyväskylän kaupunki
Kansallinen Kokoomus r.p.
Kehitysvammaisten Palvelusäätiö
Kehitysvammaliitto
Kehitysvammaisten Tukiliitto
Kela
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus KOSKE
Keuruun kaupunki
Kuopion kaupunki
Kuurojen liitto
Lapin aluehallintovirasto
Lapsiasiainvaltuutetun toimisto
Lastensuojelun keskusliitto
Lohjan kaupunki
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Näkövammaisten liitto
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun kaupunki
Perussuomalaiset r.p.
Perusturvakuntayhtymä Karviainen
Pikassos Oy
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Karjalan sosiaali ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Siun sote
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Porvoon kaupunki
Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä
Rovaniemen kaupunki
Saamelaiskäräjät
Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf (SAMS)
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
Sosiaaliasiamiehet ry

Sosiaalijohto ry
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
Suomen Kuntaliitto
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue r.p.
Talentia
Tampereen kaupunki
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Turun kaupunki
Työ- ja elinkeinoministeriö
Vaalijalan kuntayhtymä
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta
(ETENE)
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri
Vasemmistoliitto r.p.
Vihreät De gröna
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan tausta

1 Lausunnonantaja on

- Kunta tai kuntayhtymä
- Valtion viranomainen
- Järjestö
- palveluntuottaja
- Vammainen henkilö
- Jokin muu taho/henkilö

Mikä

Työryhmän ehdotukset kokonaisuutena

2. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta heitä koskevien palveluiden asiakasprosesseissa? (Raportin luku 2, s. 14-47)

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

3. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden oikeutta yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin? (s. 14-47)

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

Vammaispalvelulakiin liittyvät ehdotukset

1 § 1 momentin 3 kohta

4. Kannatatteko ehdotettua muotoilua, jonka mukaan lain tarkoituksena olisi tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista? Rauenneessa hallituksen esityksessä käytettiin termiä itsenäinen suoriutuminen itsenäisen elämän sijaan. (s. 14)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

1 § 1 momentin 4 kohta

5. Kannatatteko vammaisen henkilön edun lisäämistä palvelujen turvaamista koskevaan kohtaan? (s. 14)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

1 §:n perustelut

6. Kannatatteko 1 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 19-27)

- Kyllä
- Ei
- Osittain

- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

3 §:n 3 momentti

7. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaisella henkilöllä olisi oikeus käyttää hänelle soveltuvaa kommunikointikeinoa hänen osallisuutensa ja osallistumisensa tukemiseksi? (s. 15)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

8. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaista henkilöä olisi tarvittaessa tuettava tiedon saannissa sekä oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa? (s. 15)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

3 §:n perustelut

9. Kannatatteko 3 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.27-32)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

4 § Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

10. Työryhmä ei ehdottanut palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmaa koskevaan pykälään muutosta. Oletteko samaa mieltä siitä, että muutosta ei tarvita (s. 15)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

4 §:n perustelut

11. Kannatatteko 4 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 32-35).

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

5 § 1 momentti

12. Kannatatteko ehdotusta siitä, että vammaisen henkilön palveluja koskevat päätökset olisi tehtävä toistaiseksi voimassa oleviksi tietyin edellytyksin? (s. 16)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

13. Ovatko määräaikaisen päätöksen edellytykset, joiksi ehdotetaan henkilön omaa etua, yksilöllistä tilannetta tai palvelun luonnetta, määritelty tarkoituksenmukaisesti? (s. 16)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

5 § 2 momentti

14. Kannatatteko ehdotusta siitä, että asiakkaan esittämästä avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voitaisiin poiketa vain perustellusta syystä, joka olisi kirjattava päätökseen? (s.16)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

5 § 3 ja 4 momentit

15. Kannatatteko vammaisen henkilön perheen ja läheisten tukemista koskevia ehdotuksia? (s. 16)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

16. Kannatatteko 5 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.35-44)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

Sosiaalihuoltolain muuttamiseen liittyvät ehdotukset

36 § Palvelutarpeen arviointi

17. Kannatatteko palvelutarpeen arviointia koskevaan pykälään tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 17)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

18. Kannatatteko 36 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.44-45)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

39 § 1 momentti

19. Kannatatteko ehdotettua lisäystä, jonka mukaan asiakassuunnitelma olisi laadittava yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa omaisen, läheisen tai muun asiakkaan edustajan kanssa? (s. 18)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

39 § 2 momentti

20. Kannatatteko ehdotettua lisäystä siitä, että asiakassuunnitelma sisältäisi asiakkaan ja tarvittaessa asiakkaan läheisen ehdotuksen palveluiden tuottamistavasta, jolla voidaan parhaiten vastata asiakkaan tarpeisiin? (s.18)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

21. Kannatatteko ehdotusta, että pykälään lisättäisiin arvio asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista sekä toimintakyvystä? (s.18)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

22. Kannatatteko ehdotettuja lisäyksiä asiakkaan läheisen näkemyksen huomioon ottamisesta asiakassuunnitelmaa laadittaessa? (s. 18)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa
- Vapaamuotoiset perustelut

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

39 §:n perustelut

23. Kannatatteko 39 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 45-46)

- Kyllä
- Ei
- Osittain
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset perustelut

Raassina Anne-Mari
STM

Vuori Anne
Sosiaali- ja terveysministeriö